

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

34. Exempti, an ab Ordinario cogi possint ad testimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

de testibus num. 1. Cum itaque testimonii dictio exemptis prohibita esse non inveniatur, merito eos ad testimonium admittentis, nisi tamen exempti quibus & Clerici, quia tunc in eadem casibus poterunt testes esse, prohibebuntur que quibus & Clerici, quia qualitas illa potentior praeponderat & est magis attendenda, arg. l. quatuor ff. de statu hom. lausimè Farinacius tract. de testibus lib. 2. tit. 6. q. 61. n. 8. & seqq. ca. cum nuntius ubi Abb. Fel. Mysing. & DD. de testib. ca. in super eodem tit. Itaque animadvertendi sunt casus, quibus id Clericis seu in prophana coram Laico iudice, seu in criminali permittatur, quos Farinacius & Doctores jam allegati studiofissimè prosequuntur.

Q U A E S T I O XXXIV.

Exempti an ab ordinario cogi possint ad testimonium.

S U M M A R I U M.

- 1. Clerici, Canonici, monachi, à quibus ad testificandum compellantur.
- 2. Forenses & Exempti parificantur.
- 3. Testimonium Exempti coram ordinario ultrò praestitum subsistit.
- 4. Omissio licentia est levis solemnitas.

Clericus in testem coram iudice Saeculari productus, citari ad deponendum debet non auctoritate iudicis Saecularis, coram quo lis vertitur, sed Ecclesiastici, à quo cogetur ut testimonium coram se dicat, quod postea ad Saecularem iudicem remittet, aut coram Saeculari deponet, sed tamen cum licentia superioris seu Ecclesiastici iudicis. Abb. Fel. Mysing. & DD. cum nuntius de testibus Gaill. lib. 1. obs. 108. nu. 16. Farinacius laudat tract. de testib. lib. 2. tit. 6. q. 61. nu. 90. & seq. & nu. 97. glo. ca. fin. q. 2. ubi dicit, quod coram Episcopo, aut ab eo deputato, statuendum. 2. qu. 6. Spec. de test. §. sequitur vers. quid de Presbytero. Brixienfis in repet. verb. Clericus Guido sing. 67. & plene dec. 67. Id quod etiam militat in Monachis Canonici Regula-ribus, conversis, aliisque sub obedientia viventibus, qui simili auctoritate deponere, seu ad testimonium cogi non possunt, nisi auctoritate proprii superioris, Farinac. ubi supra nu. 134. Mysing. & DD. cum nuntius. Spec. de test. §. 1. num. 36. DD. cap. 1. de juram. calum. Id quod laudat est ad consentiendum (inquit Felinus) honorem Clericorum, ne Laicus seu alienus iudex videatur in eos auctoritate, Fel. d. cap. cum Nuntius n. 3. vers. quia prohibitio e. quanquam. Quod ipsum non sine evidenti ratione extendendum est ad exemptos, quippe quod in hac materia fori, Clerici & Exempti à pari cedant supra li. 1. q. 45. unde identitas hae rationis pro lege habenda est. I scire oportet, §. iussu ff. de excusat. sui. querere enim legem quando habemus rationem, nihil aliud est, inquit Rolandus à Valle, quam infirmitas intellectus, tract. de inventario par. 3. quest. omniendum num. 5. fol. 102. doctò laudatque Carocius sing. 263. Ac ita de Benedictinis scripsimus supra lib. 1. quest. 17. n. 8. Confirmatur, quia Exemptus & extraneus

traneus seu forensis equiparantur. cap. grave ubi Abb. & Fel. de officio ordin. at qui etiam
tum est, forensis ab alieno iudice cogi non potest, sed requirendum esse illius iudicem
ut eum examinet. lex. in l. iudices eum. Auth. apud eloquentissimum c. de fide instrum.
Feder. Schentz. tract. de testibus num. 10. Idque per literas requisitoriales quas Myer
fingerus appellat mutui compassus in cap. cum causam num. 3. de testibus.

3. Restringenda hæc conclusio, ut licet Exemptus ab ordinario cogi non possit,
ultrò tamen si examinetur, tenet & valida est depositio. Abb. id. cap. cum nuntius n. 3.
vers. sed nunquid. Farinacius ubi supra num. 84. Ratio, quia multa parte non opponen-
te subsistunt, quæ in iudicium revocata impedirentur. Gaill. lib. 2. obs. 47. num. 9. &
seqq. ubi late exemplificat. Deinde, omisio licentiæ est levis solemnitas, quæ omis-
sa non viciat actum, Farinac. ubi supra nu. 134. Abb. d. ca. cum Nuntius nu. 4. Guido q. 517.

4. Quo in casu si sponte se in testem offerat, erit locus doctrinæ quam supra tradidi-
mus, quæst. 32. in fine eod. lib. debere scilicet deponere non secundum propriam ejus
intentionem seu intelligentiam, sed iudicis cui iuramentum præstitum est, id quod
variis Navarri autoritatibus probatum est.

Q U Æ S T I O XXXV.

Exemptus deponens falsum coram ordinario, an ab eo puniri possit?

S U M M A R I U M.

- 1. Clericus falsum deponens coram Laico, relegandus est ut puniatur ad suum iudicem.
- 2. Exemptus falsum deponens coram ordinario, puniatur ab eodem.
- 3. Forensis puniatur ab eodem iudice, coram quo falsum deposuit.
- 4. Iuramentum eius decisorium an exempto deferri possit coram ordinario.

1. Clericum falsum deponentem coram Laico, non posse ab eo puniri, sed relegan-
dum esse ad suum iudicem communiorum Doctorum calculo receptum est. Fel.
cap. verum numer. 4. vers. contra Clericum ubi Abbas de foro competentis, ubi prælixissima
Apostolica quid sit coram delegato, Hostiensis cap. de foro compet. Covarr. pract. q. 6. c. d. nu. 8.
D. d. de crimine falsi, unde Mynsing lib. 6. obs. 72. ubi late & eleg.

2. Aliter tamen in Exemptis dispositum videtur, idque per autoritatem Anania qui
sic loquitur. Salicet. in l. nullum, C. de testibus, veri quæro an hæc lex dicit, quod
indubitanter credat, quod si Clericus restituitur coram iudice Ecclesiastico, illa lex
habet locum, etiam si Clericus esset Exemptus, quia tunc perdit privilegium exclu-
sionis per illam legem, pro quo etiam allego notata in l. si quis in ius vocatus non
erit. Sed si restituitur coram iudice civili dicit secus, ut Anania cap. i. de falsis, ubi
etiam